

Landgoedroute De Sprengenberg (Sallandse Heuvelrug)

Waar: [De Sprengenberg](#)

🕒 1 uur 53 🚶 5,63 km

Over de route

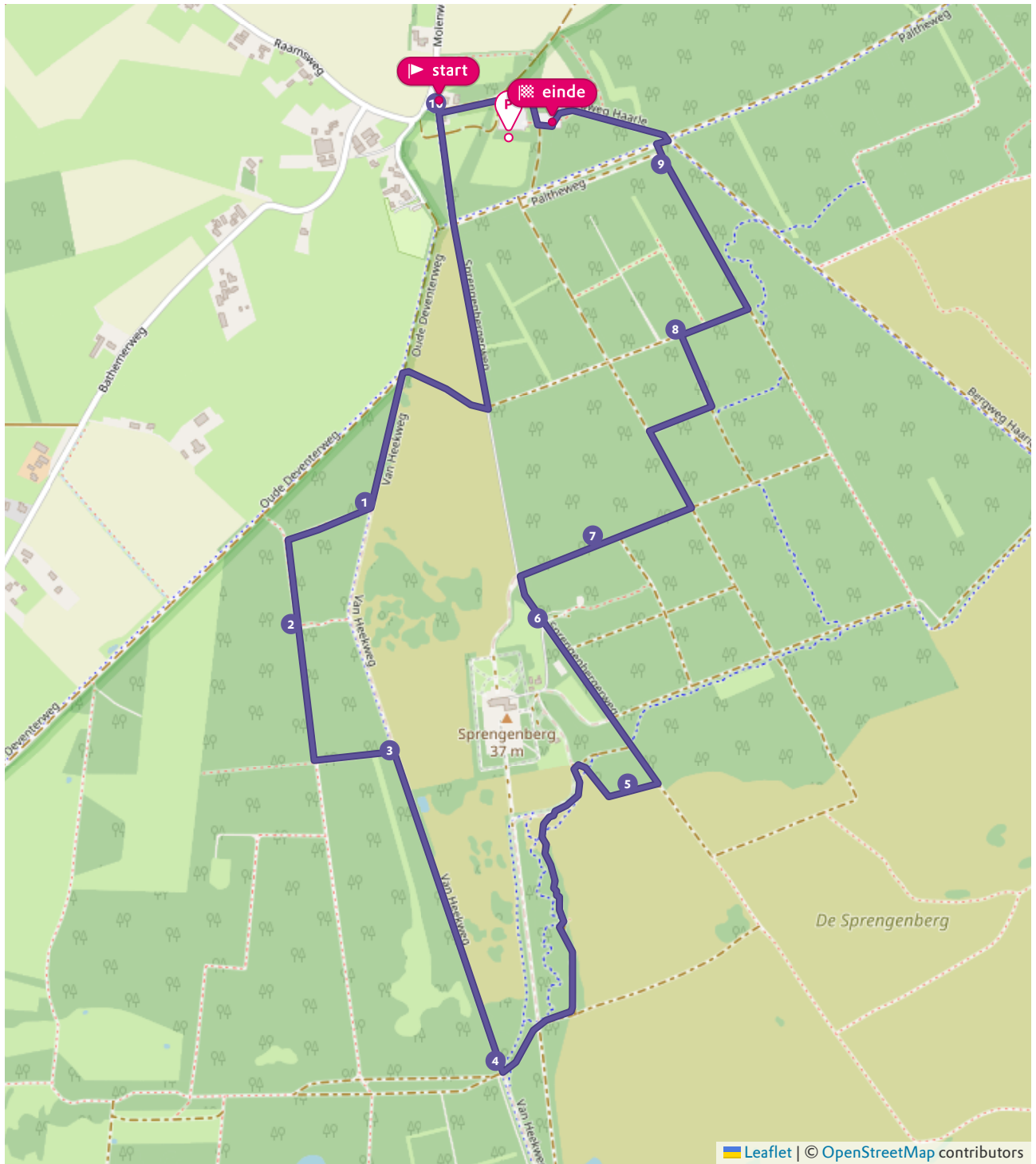
Wandel over de heuvels van De Sprengenberg en laat je verrassen door de uitgestrekte bossen, glooiende heidevelden, het landgoed en vele planten en dieren. Wie het gebied verder induikt, komt nog pittige 'kuitenbijters' tegen.

Je wandeling start en eindigt bij Herberg De Pas

[<https://www.natuurmonumenten.nl/eten-drinken/herberg-de-pas>].

Pik daar de oranje route op.

Kaart

Waar kun je starten

HERBERG DE PAS

Erve De Pas is een plek waar natuur en cultuurhistorie samenkomen. In de authentieke herberg kun je heerlijk eten, in de oude potstal informeel vergaderen en in de voormalige varkensschuur naast de herberg bevindt zich de informatieschuur van Natuurmonumenten. Een ideaal vertrek- of eindpunt van een wandeling, fietstocht of excursie met de boswachter door natuurgebied De Sprengenberg.

- 📍 Molenweg 2, 7448 RE Haarle (OV)
- 📍 Bushalte Haarle, 't Kruuspunt. Stationsweg, 7448 AB Haarle
Verlaat lijn 513 tussen Raalte en Nijverdal in zuidelijke richting. Het is vanaf de bushalte nog een kilometer naar Herberg de Pas. De Stationsweg gaat over in de Laarmanweg. Sla aan het einde linksaf de A.T.L. Hasselbachweg in. Sla aan het einde rechtsaf naar de Molenweg. Herberg de Pas bevindt zich na 450 meter aan de linkerhand.
- 📍 Parkeerplaats De Pas. Molenweg 2 Haarle

Wat kom je onderweg tegen?

1. Grafheuvels

De Sprengenberg is van alle tijden. In de voorlaatste ijstijd (150.000 jaar geleden) stuwde het ijs alles op wat zich op zijn weg bevond. Zo ontstond in Salland de stuwwal met zijn flinke hoogteverschillen. Archeologische vondsten zoals deze grafheuvels, maar ook raatakkers, ook wel celtic fields genaamd, laten zien dat er in de late bronstijd mensen leefden. En de ontdekte resten van karrensporen stammen vermoedelijk uit de middeleeuwen.

2. Oud bos

Het Van den Landenbos is één van de weinige bossen die er al was tijdens de bouw van de villa. Het bos moet al vóór 1850 zijn aangeplant op een wat vochtiger deel. Je treft hier ook andere bomen dan dennen, waaronder beuk, douglasspar en fijnspar. Door de varens, die onder de bomen groeien, heeft het bos wel wat weg van een sprookjesbos.

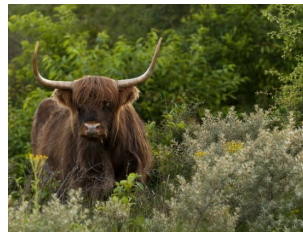
3. Palthetoren

Ineens krijg je hem in het vizier: de Palthetoren. Deze villa is in 1903 gebouwd in opdracht van de toenmalige eigenaar Van Wulfften Palthe. Het torentje dat boven de bomen uitsteekt, was een sterrenobservatorium. Destijds was er overigens nog maar weinig bos in de wijde omgeving; het was merendeels heide. Vandaar ook dat de windvaan een korhaan is. Het gebouw is nog steeds in gebruik, het is eigendom van de Stichting Huis Bergh.

4. Schotse hooglanders

In dit deel van De Sprengenberg laat Natuurmonumenten Schotse hooglanders grazen. Zij helpen bij het natuurbeheer. Met hun gegraas zorgen de runderen ervoor dat de grasgroei tussen de bomen en op de tussenliggende oude bouw- en graslandjes beperkt blijft. Andere planten, waaronder heidestruikjes, krijgen daardoor meer kans. Als je het pad over het veerooster even volgt zie je al snel hoe gevarieerd het bosgebied is geworden door de hooglanders.

5. Heideherstel

Heide is zeldzaam in Nederland. En daarmee helaas ook de plant- en diersoorten die daar bij horen. Daarom doen Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer er alles aan om de heide gezond te houden en uit te breiden. Dankzij provinciale subsidies kunnen we gelukkig veel mooie dingen doen voor de natuur. Vandaar dat je de komende jaren geregeld mens en machine aan het werk kunt zien op de heide. We houden heide open door ongewenste bomen weg te halen, plaggen kleine stukjes, laten schapen grazen en branden kleine stukje heide af. Goed werk om de heide in goede conditie te houden!

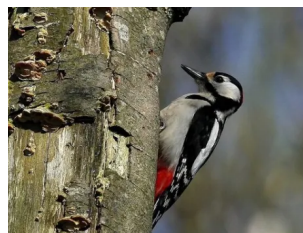
6. Rododendrontuin

Het loont de moeite om even door de rododendrontuin te wandelen. Het is het restant van een kwekerij van waaruit in de jaren zestig rododendrons en azalea's werden verkocht en ook veel van de lanen van het landgoed zijn beplant.

7. Holenbroeders

Deze lanen zijn een dynamische woningmarkt. Vooral spechten zijn grootafnemer. De ovale openingen zijn uitgehakt door zwarte spechten, de ronde door bonte spechten. Maar als je een hol ziet, weet je nog niet of er een specht in woont. Doorgaans gebruiken spechten hun nest maar één seizoen. Daarna komt het hol vrij voor een ander; een holenduif bijvoorbeeld, of een uil, een vleermuis of een marter.

8. Bosaanplant

In de twintigste eeuw maakte de komst van de kunstmest een einde aan het mesttekort. De heidegrond verloor haar waarde voor de boerengemeenschap. Op De Sprengenberg werd een groot deel van de heide bebost. Dat gebeurde veelal in grote, rechthoekige vakken met naaldbomen, gescheiden door lanen van Amerikaanse eiken. De verkoop van dit hout bracht nieuwe inkomsten, waardoor landgoedeigenaren hun hoofd boven water konden houden.

9. Restje heide

Het is moeilijk voor te stellen, maar vroeger was dit besloten bos een grote open heidevlakte. De schaapherder trok met zijn hond en kudde over de hei. Dankzij de vele grazende schapen was de heide prachtig egaal, zonder gras of boompjes. 's Avonds keerde de herder terug naar de schaapskooi. De mest die de schapen hier produceerden was van grote waarde. Deze werd namelijk gebruikt om de akker op de enk vruchtbaarder te maken.

10. Finish

Je bent bijna terug bij Erve De Pas. Geniet er nog even van een streeklunch bij [Herberg De Pas](#). Terwijl de (klein)kinderen in de Speelnatuur van OERRR ravotten. Heb je nog een vraag dan helpen de vrijwilligers van Natuurmonumenten je graag in de Natuurschuur.

